
УДК 332.834.4:336.13

Бондаренко Павло Валерійович
ст. викладач кафедри фінансового менеджменту та фондового ринку,
Одеський національний економічний університет (Україна)

**ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ОБМЕЖЕННЯ РИЗИКУ ФІНАНСОВОГО СТАНУ
СТРАХОВОЇ КОМПАНІЇ**

JEL classification: C150; G220; G320

Спроби неодноразових змін в управлінських колективах, зміни методів оплати праці працівників, включаючи страхових агентів, приречені на провал, якщо не існує комплексного та послідовного рішення стратегічних цілей, прийнятих акціонерами страхових компаній.

Дослідження показує, що ключові завдання страхової компанії у забезпеченні стійкого фінансового стану в період економічної нестабільності є:

- оптимізація структури страхового портфеля;
- оптимізація кількості та професіоналу та навичок персоналу;
- посилення контролю при прийнятті рішень і ведення господарських операцій;

– управління ризиками обмеження фінансового стану страхової компанії.

«Ризик обмеження фінансового стану страховика – це ймовірність фінансових втрат через неефективну структуру капіталу, що призводить до дисбалансу грошових потоків» [1, с. 5–9]. У цьому визначенні розглядається лише один фактор фінансового стану страховика: структура джерел фінансування і, відповідно, ймовірність обмеження стану в поточному періоді та цей фактор можна оцінити. Варто зазначити, що стан страховика формується під впливом сукупності факторів внутрішнього і зовнішнього середовища, і визначається його рівень численними ризиками.

Таким чином, слід описати ризик обмеження фінансового стану страхової компанії, як ймовірність погіршення фінансового стану внаслідок впливу зовнішніх факторів та внутрішнього середовища з точки зору його невизначеності, що призводить до неможливості страхової компанії виконувати свої зобов'язання.

Загалом, стратегія управління ризиками для обмеження ризику фінансового стану є науковою, а методичний комплекс заходів спрямований на виявлення та оцінку ризику, використання конкретних методів створення умов для стійкого розвитку функціонування суб'єкта господарювання, максимізуючи його власний капітал, щоб забезпечити вигідну діяльність, відповідаючи вимогам клієнтів та партнерів [2, с. 36–41].

Вважаємо за доцільне розглядати це визначення у короткостроковій та довгостроковій перспективі. У довгостроковій перспективі може бути розглянута стратегія управління ризиками як загальний курс на досягнення поставлених цілей, з урахуванням прогнозування ризику, розвитку вказівок та дії щодо його мінімізації. Стратегія управління ризиками визначає конкретні методи та прийоми, які допомагають вибрати оптимальне рішення та досягнення результату під певні умови діяльності будь-якого підприємства.

Система управління ризиками іноземних підприємств передбачає класифікацію обмежувальних фінансових ризиків стану на основі загально визнаних принципів управління ризиками (загалом Прийняті принципи ризику, GARP), розробленими аудиторською групою Coopers & Lybrand. Відповідно до цього підходу виділяють шість груп ризику: ринок, кредит, ризики концентрації, ризики ліквідності, операційні ризики та ризики, пов'язані з бізнесом [3]. Ця класифікація дозволяє диференціювати підприємницький ризик і частково економічний, але не охоплює всю сферу фінансів ризиків, що є неприйнятним для діяльності страхової компанії. У посткризових умовах фасетна класифікація ризиків обмеження фінансового стану стає все більш популярною серед зарубіжних дослідників та практиків [4].

Вважаємо це одним із найефективніших та найбільш визнаних засобів представлення знань, що описують певну галузь на рівні категорії (якісно). Використовуючи класифікацію фасет, можна визначити очікуваний ризик фінансового стану та його якісні характеристики. Навіть у країнах з розвинутою ринковою економікою визначення атрибутів для грані неможливо вирішити повністю, оскільки кожна компанія самостійно визначає оптимальну схему класифікації ризиків фінансового стану. У побутових умовах вищезазначені дії є проблематичними через брак висококваліфікованого спеціалізованого персоналу. За нинішніх умов класифікація виділяє дві особливості груп ризиків обмеження фінансового стану:

1) за типом: ризик, пов'язаний з недосконалістю структури капіталу (надмірне використання запозиченого капіталу); ризик неплатоспроможності, пов'язаний з низькою ліквідністю активів; інвестиційний ризик (несподівані фінансові втрати, пов'язані з інвестиційною діяльністю); інші ризики (інфляція, процентні, валютні, кредитні, податкові, політичні);

2) за об'єктами: ризик окремої фінансової транзакції; ризик різних видів фінансової діяльності; ризик фінансової діяльності підприємства в цілому.

Також існує припущення щодо наступних класифікаційних ознак ризику обмеження фінансового стану підприємства: за ступенем розподілу в терміни рівнів ієрархії (каскадні, системні та термінові), а також залежно від потреби для фінансового покриття: ризики, які вимагають реального та офіційного фінансового покриття.

Враховуючи, що ризик обмеження фінансового стану страхової компанії породжується мінливістю зовнішнього та внутрішнього середовища, неефективною системою фінансового управління суб'єктом господарювання, пропонуємо вдосконалену класифікацію таких ризиків з виділенням можливих принципів та факторів непередбачуваних обставин, в основі яких лежить стан невизначеності. Така класифікація включає: страховий ризик, який має андеррайтинг, кредит та складові ліквідності; стратегічний ризик; ринковий ризик; ризик неефективної структури

капіталу; ризик обмеження ліквідності страхової компанії; податковий ризик, безпосередньо пов'язаний з непослідовною податковою політикою держави, що має значний вплив на результати внутрішньої діяльності підприємства; інвестиційний ризик, що відображає ймовірність фінансових втрат в процесі інвестування та інноваційної діяльності; операційний ризик, пов'язаний з настанням фінансових втрат внаслідок помилок в діяльності компанії; ризик неефективності організаційної структури підприємства; інформаційний ризик.

Отже, виходячи із вищезазначеного, страхова компанія повинна включати наступне: принцип врахування специфіки фінансового стану страхової компанії як об'єкта управління; принцип врахування часового інтервалу в оцінці фінансового стану страхової компанії, принцип «Ключові фактори»; принцип взаємозв'язку продуктивності структурних підрозділів страхової компанії та її фінансового стану; принцип підтримки фінансового стану в межах заданих параметрів.

Література

1. Шульгіна Л. В. *Принцип сталого розвитку підприємств в умовах фінансової кризи : уточнення понять*. Фінанси. Економіка. Стратегія. 2012. № 10. С. 5–9.
2. Божко В. П. *Управління фінансовою стійкістю підприємств*. Економіка, Статистика і Інформатика. Бюлетень ЮМО. 2013. № 4. С. 36–41.
3. Allen S. L. & Hoboken N. J. *Financial risk management : A practitioner's guide to managing market and credit risk*. Wiley, 2013. 608 p.
4. Koschyk H. & Wilson T. *Principles for dealing with financial sustainability risks*. Journal of risk management in financial institutions. 2013. Vol. 2. Pp. 129–136.